

TOPORUL CU GAURĂ DE ÎNMĂNUȘARE TRANSVERSALĂ DESCOPERIT LA PODURI, JUDEȚUL BACĂU

Silvia ANTONESCU

Toporul de aramă, ce face obiectul acestei note, a fost descoperit întâmplător în urmă cu aproximativ 30 de ani de locuitorul Rusei Ion din Rusăiești, com. Poduri, jud. Bacău. El ne-a fost adus la cunoștință în vara acestui an, în timp ce efectuam săpături arheologice pe dealul Ghindaru, situat pe terasa piriului Tazlăul Sărat, în punctul denumit de localnici „Între Piraie“, pe teritoriul fostului sat Rusăiești. Din relatările descoperitorului, rezultă că toporul a fost găsit în apropierea locului în care efectuam săpăturile, pe marginea de SV a terasei.

Cercetările întreprinse au scos la lumină mai multe nivele succesive de locuire din neolitic și eneolitic (culturile Precucuteni și Cucuteni), peste care se suprapunea un nivel de epoca bronzului. Toporul a fost pus în legătură cu acest ultim nivel, încadrat cronologic în etapa mijlocie a epocii bronzului.

Piesa respectivă face parte din seria topoarelor de aramă cu gaura de înmănușare transversală, fără manșon și cu tăișul vertical. Forma este zveltă, elegantă, cu lama curbată și lătită spre tăișul convex. Secțiunea lamei hexagonală, însă una din cusături nu se mai cunoaște din cauza martelărilor ulterioare. Au fost martelate de asemeni de către descoperitor, care a întrebuințat toporul ca baltag, și marginile tubului de înmănușare.

Toporul a fost turnat în tipar bivalv și îngrijit finisat. Patina inițială a fost îndepărtată de pe întreaga lui suprafață. Are următoarele dimensiuni: înălțimea 13,5 cm; lungimea manșonului = 3,5 cm; diametrul găurii de înmănușare = 3,2/2,8 cm; lățimea lamei sub manșon = 4 cm; lățimea tăișului = 5,8 cm; lungimea lamei = 10 cm; greutate = 650 gr.

După clasificarea lui Al. Vulpe¹, toporul s-ar încadra în tipul Darabani, prezentînd analogii cu topoarele de la Darabani², Petricani³, Mărăști⁴, Găiceana⁵, și Birlălești⁶. Acest tip de topor, cu o arie largă de răspîndire în Moldova și Ucraina de apus⁷, se încadrează cronologic în etapa mijlocie a epocii bronzului, corespunzătoare culturilor Costișa și Monteoru IC3—IC2.

În sprijinul acestei datări vine și descoperirea unei necropole, din care în campania trecută am dezvelit un mormînt de incinerare depus în urmă, a cărei pastă și decor (triunghiuri incizate dispuse cu vîrfurile în jos, cu hașuri oblice interioare), amintesc de decorul specific ceramicii culturii Costișa. Dacă cercetările ulterioare vor confirma existența pe dealul Ghindaru a unei așezări și a unei necropole Costișa, atunci vom putea atribui cu certitudine toporul acestei culturi. Pînă în prezent însă, descoperirile izolate aparținînd tipului Darabani au apărut numai în așezările clasice monteorene. Ar putea fi vorba în acest caz de un nou tip de topoare, alături de variantele Parava și Borlești, comune ambelor culturi, Costișa și Monteoru, parțial contemporane.

RÉSUMÉ

L'hache en cuivre à orifice d'emmanchement transversal découvert à Poduri (distr. Bacău).

L'auteur présente un hache en cuivre de type Darabani, appartenant à l'époque du bronze moyen (culture Costișa), découvert par hasard à Poduri (district Bacău).

¹ Al. Vulpe, *Die Äxte und Beile in Rumänien*, I, PBF, München, 1970, p. 41.

² *Ibidem*, p. 42.

³ *Ibidem*.

⁴ M. Florescu și V. Căpitanu, *Descoperiri recente de obiecte de aramă și bronz în Moldova*, în *Carpica*, I, 1968, p. 50 și urm.

⁵ Idem, *Topoare de aramă și bronz descoperite la Găiceana*, în *Arh. Mold.*, II—III, 1964, p. 445.

⁶ Al. Vulpe, *op. cit.*, p. 42.

⁷ Al. Vulpe și Ersilia Tudor, *Cu privire la topoarele de metal cu gaură de înmănușare transversală*, în *SCIV*, 3, 21, 1970, p. 423.

